

**Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı: 3, 2019 Güz,
ISSN: 2651-4605**

YALÇIN, Hatice ve ERKOÇ, Emine (2019, Ekim), “Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi ve Ebeveyn Tutumlarının Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi”, *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S 3 : 187-207.

Makale Geliş Tarihi: 09/09/2019

Makale Kabul Tarihi: 23/09/2019

EĞLENCE SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN KADINLARIN ÇALIŞMA KOŞULLARININ İNCELENMESİ VE EBEVEYN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ

Hatice YALÇIN*

Emine ERKOÇ**

Öz

Bu çalışma, eğlence sektöründe konsomatris olarak çalışan kadınlarla yapılmıştır. Çalışmada eğlence sektöründe çalışan kadınların çalışma koşulları ile sosyo-demografik özellikleri incelenmiş ve çocuğu bulunan kadınların ebeveynlik tutumları değerlendirilmiştir. Değişkenler arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığı sınıandığı için genel tarama modellerinden biri olan ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Eğlence sektöründe çalışan kadınlarla yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler ve etnografik gözlem gibi nitel araştırma metotlarından faydalanılmıştır. Araştırma Aralık 2018-Mart 2019 ayları arasında Konya ilinde yapılmıştır. Öncelikle eğlence sektöründe çalışan kadınlar oransız elaman örneklem yoluyla belirlenmiş, kartopu tekniğiyle katılımcı sayısı artırılmıştır. Görüşmeler kadınların gönüllülük esasını üzerine yapılmıştır. Toplanan veriler bir kod yönergesi aracılığı ile kodlanmış ve veriler yüzdeler ve frekans tabloları şeklinde özetlenmiştir. Elde edilen veriler eleştirel bakış açısı ve bilimsel bilgiler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın ilk bölümünde katılımcıların ses kayıtları deşifre edilerek çalışma koşullarına ilişkin görüşleri literatür ışığında değerlendirilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde ise çocuklarına yönelik tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Katılımcıların tamamını, çocukları kaç yaşında olursa olsun aşırı koruyucu davrandıklarını belirtmektedirler. Katılımcıların ebeveynlik tutumlarının çocuğunun cinsiyetine göre değiştiiği, kız çocuklarına daha koruyucu davrandıkları belirlenmiştir. Katılımcıların yaşı büyüdükçe çocuklarına hoşgörölü davranışları artmaktadır. Eğitim düzeyi düştükçe çocuklarına aşırı koruyucu ve otoriter davranma şekli artmaktadır. Katılımcıların ebeveynlik tutumları çocuğunun cinsiyetine göre değişmektedir.

Anahtar kelimeler: Eğlence sektöründe çalışan kadınlar, toplumsal cinsiyet, kadına yönelik istismar, ebeveyn tutumu.

---

* Dr. Öğr. Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü öğretim üyesi. E-posta: hatice.yalcin@karatay.edu.tr, ORCID, 0000-0003-0237-2978.

** KTO Karatay Üniversitesi Aile Danışmanlığı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi, E-posta: mime-erkoc@hotmail.com, ORCID, 0000-0001-9800-9377.

RELATIONSHIP BETWEEN THE WORKING CONDITIONS OF WOMEN IN THE ENTERTAINMENT SECTOR AND THEIR PARENTING ATTITUDES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Abstract

This study was carried out with women working called as b-girls in the entertainment sector. In this study, the working conditions and socio-demographic characteristics of women working in the entertainment sector were investigated and the parenting attitudes of women with children were evaluated accordingly. Relational screening model, one of the general screening models, was used to test whether there was a significant relationship between the variables. Qualitative research methods such as semi-structured face-to-face interviews and ethnographic observation were implemented with the women working in the entertainment sector. The research was conducted in Konya province between December 2018 and March 2019. Firstly, the women working in the entertainment sector were determined via the non-proportional element sampling method and the number of participants was increased with the snowball sampling technique. The interviews were realized on the basis of the participant women's volunteerism. The data collected were coded through a code guideline, and the data were summarized as percentage and frequency tables. In the first phase of the study, the voice recordings of the participants were deciphered and their opinions about the working conditions were interpreted in the light of the current and relevant literature. In the second phase of the study, attitudes towards children were identified in terms of different variables. All of the participants stated that they were overprotective, no matter how old their children were. We determined that the parenting attitudes of the participant women changed according to the gender of the child and they seemed to have behaved more protective towards their daughters. As the age of the participants got older, their tolerant attitudes were revealed to have increased accordingly. The lower the level of their education, the more protective and authoritarian they appeared to have treated their children. The parenting attitudes of the participants varied according to their children's genders.

Key words: Women working in entertainment sector, social gender, abuse towards women, mother attitude.

Giriş

Eğlence sektörünün yıpratıcı çalışma koşulları, bu sektörde uzun yıllar çalışma olasılığını ortadan kaldırmaktadır. Çalışma koşullarının zorluğu bazı kaynaklarda da vurgulanmaktadır (Çelik, 2015: Durmaz, 2015).

Eğlencenin tarihi çok eski dönemlere dayanmasına rağmen eğlencenin bir sektör olarak karşımıza çıkması ve dolayısıyla da bu

sektördeki emekçilerin çalışma koşullarının tartışılması oldukça yeni bir olgudur (Durmaz, 2015, s. 259). Eğlence sektöründe kadınların temel rolleri üstlenmesinin normalleştirilmesi ve önemli bir toplumsal işlevi üstlendiklerinin savunulması, kadının cinsel bir meta olarak görülmesini de beraberinde getirmiş ve sıradanlaştırmıştır (Açıkalın, 2008a, s. 12).

Eğlence; psikolojik hem de sosyolojik bağlamda önemli işlevlere sahip olduğundan sosyo-psikolojik boyutuyla ele alınması gereken alanlar arasındadır. Toplumsallaşma süreci içinde eğlence, bireyleri bir araya getirmekte, bireyler arasındaki sosyal bağları güçlendirmektedir (Durmaz, 2015, s. 260). Eğlence ve boş zaman kavramları yeni içerikler kazanarak zevk, beğeni, haz, istek, arzu ve etkinlik kalıpları büsbütün küresel bir yayılma sürecine girmiştir (Batı, 2008). Dışarıdan bakıldığında rahatlatıcı, renkli ve cezbedici görünen eğlence hayatının koşulları dünyadaki farklı ülkelerde genellikle zor ve iç sorunları bulunan bir çalışma biçimi olarak değerlendirilmektedir (Prichard, 2010, s. 127).

Eğlence sektörü, talepler doğrultusunda sürekli değişen program ve içeriğe sahiptir (Campo ve Ryan, 2008, s. 293). Eğlence sektöründe çalışanların çoğunluğu çalışma süresi içerisinde alkol kullanma alışkanlığına sahiptir (Daldal vd, 2002). Alkol kullanımı bireylerde uyku kalitesini düşürmekte, yaşam disiplinini bozmakta, sorunların sürekli ertelenmesine ve giderek yaşamdan kopmaya neden olabilmektedir (Gülçür ve İlkaracan, 2002). Sektörde çalışanlar çalışma koşullarının ağır olması nedeniyle psikolojik açıdan yıpranmaktadır. Bununla birlikte eğlence sektöründe esnek çalışma biçimleri yaygındır, genellikle çalışanlar için sosyal güvence sunulmaz, ağır çalışma koşulları bulunur ve ücret düzeyleri genellikle belirsizdir. Bu sektörde çalışan kadınların en büyük sorunu gündelik hayatta ayrımcılığa uğramalarıdır (Durmaz, 2015). Ayrıca erken yaşta çalışmaya başlama durumu eğlence sektöründe yaygındır. Kadın, bir cazibe objesi olarak sunulmaktadır (Efe Sevim vd, 2004).

Eğlence sektörünün bir parçası olan müzikli eğlence ortamlarında çalışan kadın, bir cazibe objesi olarak sunulmaktadır. Büyük bir kısmı çok genç yaşta olan kadınların bedenleri ve sesleri ile para kazanmaları sebebiyle, emek sürecine müdahale, doğrudan bedenlerinin denetim altına alınması şeklinde kendini göstermektedir.

Bu çalışma, eğlence sektöründe “*konsomatris*” olarak çalışan kadınlarla yapılmıştır. Çalışma sonucunda, araştırmacılar tarafından

sıklıkla ele alınmayan eğlence sektöründeki sessizliğin kırılması, bu sektördeki annelerin çocuklarıyla ilgili tutumlarının başka araştırmalara da konu olması hedeflenmektedir.

Konsomatris terimi bir eğlence kulübünde hizmet veren çalışan olarak tanımlanabilir. Türk Dil Kurumu, konsomatris terimini “*gazino, bar gibi eğlence yerlerinde müşteri ile birlikte yiyip içerek çalıştığı yere kazanç sağlayan kadın*” olarak tanımlamaktadır (tdk.gov.tr). Konsomatrislerden beklenti çoğunluğu ev, iş ve özel hayatlarındaki sıkıntılarında pavyonlarda arındıklarını düşünen erkeklere dışarıda bulamadıkları sevgi, ilgi ve dert ortaklığı yapmaktır.

Dünyada ve Türkiye’de konsomatris olarak çalışan kadınların çoğu, borçlarından dolayı bu işi yaptıklarını belirtmektedir (Açıkalın, 2013b; Niroula, 2017, s.26). Ailevi yoksulluğun yanında bireysel borçlanmanın da getirdiği yoksulluk mağduriyeti, kadınları güzelliklerini ve yeteneklerini kullanarak zamanı paraya çevirebilecekleri bir hayatın öznesi yapmaktadır. Pavyon sahibi, senet yapmak şartıyla borçlarını ödemekte ve onlar da borçları kapanana kadar konsomatris olarak çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Konsomatrislerin akşamüstü başlayan mesaisinin bitiş saati tamamen mekânın o akşamki doluluk durumuna ve onları isteyip istemeyen bir müşterinin varlığına bağlı olmaktadır. Müşterinin onlar için harcadığı para ve bahşişlerin toplamından iş girerken anlaştıkları yüzdenin birleşimi üzerinden ücret almaktadırlar. İzin günleri genellikle olmamaktadır ancak hastalık ve benzeri sebeplerden ötürü erken çıkabilmektedirler. Türkiye’de legal bir konsomatris olmak için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak ve 21 yaşını doldurmuş olmak yeterli olmaktadır (Daldal vd, 2002; Bilgin, 2015; Zengin, 2016).

Eğlence sektöründe konsomatris olarak çalışan kadınlar dekolte giyinmeleri ve gece çalışmaları sebebiyle toplum baskısı altında kalmakta ve sosyal dışlanmaya maruz kalmaktadırlar. Müşterilerin önemli bir bölümünün aşırı alkol kullanması, özellikle kadın çalışanlara cinsel tacizde bulunma olasılıklarını da arttırmaktadır. İşveren, kadına işi gereği dekolte giyinmesini dayatırken, erkek çalışan için böyle bir baskı söz konusu değildir. Bundan dolayı eğlence sektörü içinde kadınlar ayrımcılığa da maruz bırakılmaktadır (Durmaz, 2015, s. 269).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 18 Aralık 1979 Tarih ve 34/180 Sayılı Kararı’yla kabul edilip imza, onay ve katılıma açılan

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşme, 27. Maddeye uygun olarak 3 Eylül 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Antlaşmayı 11 Haziran 1985 tarihinde onaylamıştır. 3232 sayılı Onay Kanunu 25 Haziran 1985 gün ve 18792 sayılı *Resmi Gazete*'de yayımlanmıştır. Bu Sözleşmenin altıncı maddesi; taraf Devletlerin, kadınların fahişeleştirilerek istismar edilmelerini, ayrımcılık yapılmasını sona erdirmek için mevzuat çıkarmak da dâhil, gerekli her türlü tedbiri almaları gerektiğini ifade etmektedir.

Bu araştırma sonuçlarının eğlence sektöründe çalışan kadınların durumlarını ortaya koyarak ilgili alana katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın amacı

Bu çalışma eğlence sektöründe çalışan kadınların çalışma koşulları ile sosyo-demografik özelliklerinin incelenmesini ve çocuğu bulunan kadınların ebeveynlik tutumlarının değerlendirilmesini hedef almaktadır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1.Eğlence sektöründe çalışan kadınların sosyo-demografik özellikleri nelerdir?

2.Eğlence sektöründe çalışan kadınların çalışma koşulları nasıldır?

3.Eğlence sektöründe çalışan kadınların eğitim durumu ile çocuklarına yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

4.Eğlence sektöründe çalışan kadınların yaşı ile çocuklarına yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

5.Eğlence sektöründe çalışan kadınların eğitim durumu ile çocuğunun cinsiyetine yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

6.Eğlence sektöründe çalışan annelerin yaptıkları işe bakış açılarına göre ebeveynlik tutumları farklılıklar göstermekte midir?

Araştırma modeli

Genel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada hem tekil hem de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada eğlence sektöründe çalışan kadınların çalışma koşulları ve ebeveyn olmayla ilgili tutumları arasındaki ilişkileri sorgulayan betimleme amaçlı bir araştırmadır.

Çalışmada yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler ve etnografik gözlem gibi nitel araştırma metotlarından faydalanılmış, rastlantısal örneklem seçilerek kartopu tekniğiyle çalışma grubuna ulaşılmış, yüz yüze yapılan derinlemesine görüşmelerin bulgularına yer verilmiştir. Genel tarama modelleri; “*çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir*” (Karasar 1994, s. 79).

Görüşme kapsamında kadınların yaşı, eğlence sektöründe çalışma yılı, eğitim durumu, eğer varsa çocuk sayısı, kök aile yapıları, çocukluk dönemlerinde yaşadıkları toplumsal çevre, ahlaki değerlerinin oluştuğu koşullar, eğitim düzeyleri, eğlence sektöründe işe girme nedenleri, çalışma koşulları ve çalışma arkadaşlarıyla ilişkileri, kendilerine ve yaptıkları işe karşı algıları, gelecek beklentileri, çocuklarına yönelik tutumları gibi konularda görüşmeler yapılmış ve değerlendirilmiştir.

Katılımcılara Ebeveyn Tutum Ölçeği formunu doldurmaları önerilmiş ancak soruların fazlalığını, uzun cümlelerden oluştuğunu belirterek ölçek formunu doldurmayı istememişlerdir. Bunun yerine ses kayıtları ile yapılan görüşmelere onay verdikleri için ebeveyn tutumlarına ilişkin bilgiler, görüşme yoluyla elde edilmiştir.

Çalışma öncesi süreç

Araştırmanın evreni Konya ilinde eğlence sektöründe konsomatris olarak çalışan annelerdir. Araştırma Aralık 2018-Mart 2019 ayları arasında Konya ilinde yapılmıştır. Araştırmada çalışma grubuna ulaşmak için incelenen mekânlar açılması izne bağlı olan, gece yarısından önce kapanmayan ve içerisinde eğlence hayatının vazgeçilmez unsurları olan alkol ve müzik öğelerini bulunduran kapalı eğlence mekânlarıdır. Öncelikle bir eğlence mekânına gidilerek bir kadın ile irtibata geçilmiş; ardından kartopu tekniği ile araştırma grubunun sayısı arttırılmıştır. Görüşmeler kadınların gönüllülük esasını üzerine yapılmış ve güvenilirlik açısından katılımcı ile tek başına görüşülmesine özen gösterilmiştir. Aydınlatılmış onam formu sunulmuş, bazı katılımcılar herhangi bir kâğıt imzalamak istemediklerini belirtmişler ancak onam formundaki bilgileri okuyup sözel onay verdiklerini, çalışmaya katılmaya gönüllü olduklarını belirtmişlerdir.

Kadınların çoğu dışlanmalara maruz kaldıklarını ve doğru şekilde tanıtılmaya ihtiyaçları olduğunu dile getirmişlerdir. Çalışmada hiçbir şekilde gerçek isimlerinin kullanılmayacağı söylenmesi üzerine ikna olan kadınlarla, eğlence mekânı yerine kadınların isteği üzerine bazılarıyla iş ortamında bazıları ile kuaförde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler her katılımcı için ortalama yarım saat sürmüştür. Bazı katılımcılar ses kaydı yapılmasını onaylamıştır, onaylamayanların ses kaydı yapılmamış, görüşme sırasında kısa not alınmıştır.

Katılımcıların çoğu kendileri ile ilk defa böyle bir çalışma yapıldığını, özellikle zorunlu nedenlerden dolayı eğlence sektöründe para kazanma yolunu seçtiklerinin vurgulanması gerektiğini belirterek çalışmaya katılacaklarını belirtmişlerdir. Çalışma grubuna dâhil edilen konsomatris kadınların bazıları, araştırmacıyla görüşmelerde kendilerinin doğru tanıtımları için bu araştırmanın faydalı olacağını düşündüklerini belirtmişler; seslerini duyurmada bir yol olarak gördükleri bir çalışma için nazik olmaya çalıştıkları gözlenmiştir. Literatür incelediğinde alan araştırmaları yapılırken bazı katılımcıların davranışlarının doğallığını yitirebileceği, insanların gözlem yapan kişinin beğeneceği şekilde davranma gayretine girebileceği yönünde bir görüş mevcuttur (Kağıtçıbaşı, 2008, s. 62). Çalışma grubundaki kadınların da katılımcı ve araştırmanın çalışma koşullarının ebeveynliğe etkileri konusunun her yönüyle yapılmasında destekleyici tutum içinde oldukları gözlenmiştir. Bu alanda kadın erkek ya da farklı cinsel yönelimlere sahip bireylerin çalıştığı bilinmekte ancak bu çalışma sadece kadınlar özelinde yürütülmüştür.

Araştırmanın sınırlıkları

Araştırma Konya ili ve çevresinde ikamet eden eğlence ve hizmet sektöründe çalışan kadınlar ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada sadece konsomatris olarak çalışan kadınlarla görüşmeler yapılmış, bu sektörün ayağını oluşturan diğer aktörler olan kadın pazarlamacıları, kadınların üzerinden asalak geçinen dostları, konsomatrislerin müşterileri, bu kadınların aileleri, çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu öncelikle bu alanda yapılmış çalışmalar incelenerek araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, ilk iki bölümdeki sorular sosyolog ve sosyal

hizmet uzmanı akademisyenlerle birlikte düzeltilmiş, üçüncü bölümdeki ebeveyn tutumlarına ilişkin sorular için uzman çocuk gelişimi akademisyenler tarafından düzeltilerek tamamlanmıştır.

Görüşme formu sosyo-demografik özellikleri, çalışma ortamına giriş şekli ile birlikte çalışma koşulları ve ebeveyn tutumlarını ele alan üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların yaş, medeni durum, eğitim durumu, annesinin ve babasının eğitim durumu, bu sektörde çalışma yılı ve çalışma ortamına bakış açısı gibi özellikler sorulmuştur. İkinci bölümde eğlence sektörünün çalışma koşullarına ilişkin yapılan çalışmalar temel alınarak katılımcıların kök aile yapıları, yaşadıkları toplumsal çevre, ahlaki değerlerinin olduğu koşullar, eğlence sektöründe işe girme nedenleri, eğlence sektörüne kim tarafından yönlendirildikleri, kendilerine karşı algıları, yaptıkları işe karşı algıları ve gelecek beklentilerine ilişkin sorular sorulmuştur. Üçüncü bölümde ise çocuk sayısı, çocuğunun cinsiyeti, çocuğunun yaşı, çocuğun kiminle kaldığı ve çocuğuna yönelik tutumları konusunda sorular sorulmuştur.

Araştırma konusunda geçerli ve güvenilir verilere ulaşılması, veri kaynakları ile güven ilişkisinin sağlanmasına bağlıdır. Bu nedenle güven ilişkisi kurulmuş olduğu varsayılan katılımcı ile görüşmeler gerçekleştirilmiş, görüşme tamamlandıktan sonra araştırmacı tarafından detaylı notlar alınmıştır.

Verilerin analizi içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Öncelikle yapılan görüşmeler deşifre edilmiş; bu deşifreler iki araştırmacı tarafından detaylı okunduktan sonra kodlanmıştır. Veriler analiz edilirken öncelikle kadınların kendi tutumlarını nasıl adlandırdıklarına göre veriler gruplara ayrılmış, ardından da her tutumla ilgili kelime listeleme tekniği kullanılarak kodlama yapılmıştır. Bu uygulamada katılımcılar tarafından kullanılan duruma özgü kelime veya ifadeler belirlenmiştir. Otoriter tutumla ilgili olarak “*baskı yapma, zorlama, asla izin vermeme*” gibi ifadeler, aşırı hoşgörülü tutumla ilgili “*rahat davranma, istediğini yapma*” gibi ifadeler, tutarsız tutumla ilgili “*farklı davranma, dengesiz davranma*” gibi ifadeler listelenip veriler kodlanmıştır. Ardından iki araştırmacının kodlamaları karşılaştırılmış ve raporlanmıştır. Elde edilen veriler eleştirel bakış açısı

Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi

ve bilimsel bilgiler çerçevesinde yorumlanmıştır. Çalışma grubunun verileri (yaşı, çalışma yılı, eğitim durumu, yaşadığı ev özellikleri, çocuk sayısı) ile kadınların kök aile yapıları, çocukluk dönemlerinde yaşadıkları toplumsal çevre, ahlaki değerlerinin oluştuğu koşullar, eğitim düzeyleri, eğlence sektöründe işe girme nedenleri, çalışma koşulları ve çalışma arkadaşlarıyla ilişkileri, kendilerine ve yaptıkları işe karşı algıları, gelecek beklentileri ve ebeveyn tutumları yönünden korelasyon, regresyon analizleriyle değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma grubunun sosyo-demografik özellikleri (N=23)

Özellikler		f	%
Yaş	24 ve daha küçük	7	30,4
	25-29 yaş	6	26
	30-34 yaş	5	21,7
	35 ve daha büyük	5	21,7
Medeni durumu	Bekar	5	21,7
	Boşanmış	16	69,5
	Evli	2	8,6
Eğitim durumu	İlkokul mezunu	5	21,7
	Ortaokul mezunu/terk	3	13
	Lise mezunu/terk	8	34,7
	Üniversite mezunu	7	30,4
Annesinin eğitim durumu	Okur-yazar değil	4	17,3
	İlkokul mezunu	11	47,8
	Ortaokul mezunu/terk	1	4,3
	Lise mezunu/terk	3	13
Babasının eğitim durumu	Okur-yazar değil	2	8,6
	İlkokul mezunu	9	39,1
	Ortaokul mezunu/terk	5	21,7
	Lise mezunu/terk	4	17,3
Çalışma yılı	Üniversite mezunu	3	13
	0-3 yıl	8	34,7
	4-5 yıl	6	26
	6-7 yıl	5	21,7
	8 yıldan fazla	4	17,3

Çalışma ortamına bakış açısı	Memnun	3	13
	Kısmen memnun	9	39,1
	Memnun değil	11	47,8

Araştırma kapsamında 23 kadın ile görüşülmüştür. Çalışma grubundaki kadınların yaş ortalaması $27\pm 31,2$ 'dir. Kadınların müşteri çekebilme özellikleri yaş faktörüne bağlı olarak değişmektedir. Eğitim düzeylerine bakıldığında %34,7'si lise, 30,4'ü üniversite ve %21,7'si ilkokul mezunudur. Eğitim düzeyinin düşük olmadığı dikkat çekmektedir. Annelerinin eğitim düzeyine bakıldığında %47,8'inin ilkokul mezunu olduğu, %17,3'ünün ise okur yazar olmadığı belirlenmiştir. Babalarının %39,1'i ilkokul mezunudur. Çalışma grubundaki kadınların %34,7'si eğlence sektöründe 3 yıl ve daha kısa süredir çalıştığını, %47,8'i de çalışma ortamından memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların kök aile yapıları, çocukluk dönemlerinde yaşadıkları toplumsal çevre, ahlaki değerlerinin oluştuğu koşullar, eğlence sektöründe işe girme nedenleri, çalışma koşulları ve çalışma arkadaşlarıyla ilişkileri, kendilerine ve yaptıkları işe karşı algıları, gelecek beklentileri gibi çalışma koşulları ve temelde yatan nedenler Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların çalışma koşulları ve temelde yatan nedenler

Özellikler		f	%
Kök aile yapısı	Parçalanmış aile	11	47,8
	Çekirdek aile	9	39,1
	Ataerkil aile	3	13
Çocukluk dönemlerinde yaşadıkları toplumsal çevre	Demokratik ve hoşgörülü	0	0
	Otoriter ve katı tutum içeren ortam	9	39,1
	Sürekli şiddet ortamı	9	39,1
	Muhafazakâr ve aşırı dindar	4	17,3
	Diğer	1	4,3
Ahlaki değerlerinin oluştuğu koşullar*	Ailenin olumsuz rol modeli olması	19	82,6
	Onaylamayan, ilgisiz ortam	16	69,5
	Ödül yerine ceza ortamı	17	73,9
	Kavgâ ve şiddet içeren ortam	20	86,9
Eğlence sektöründe işe girme nedenleri*	Yoksulluk ve ekonomik zorluklar	22	95,6
	Kandırılma, istismar ve ihmal	14	60,8
	Tecavüz	3	13

Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi

	Aileden kaçma	4	17,3
	Zorlama	9	39,1
Çalışma koşulları*	Aşağılayıcı/humanistik olmayan	12	52,1
	Uzun saatlerden dolayı yıpratıcı	23	100
	Güvenilir değil	23	100
Eğlence sektörüne kim tarafından yönlendirildiği	Nikahlı eşi	2	8,6
	Sevdiği erkek	7	30,4
	Akraba, arkadaş	9	39,1
Kendine karşı algısı	Olumsuz	20	86,9
	Olumlu	3	13
Yaptığı işe karşı algısı	Olumsuz	21	91,3
	Olumlu	2	8,6
Gelecek beklentisi	Var	2	8,6
	Kısmen var	9	39,1
	Yok	12	52,1

*Birden fazla seçenek içermektedir

Kadınların çoğu parçalanmış ailelerden gelmiştir ve çoğu eğlence sektörüne konsomatris olarak ergenlik döneminde katılmışlardır. Bu verilerin ortaya koyduğu en önemli nokta, kadınların çocuk yaşlarda duygusal tatmin ve aidiyet hislerini yaşayamamış olmalarıdır. Duygusal ilişki kurdukları dostları tarafından duygusal anlamda çok kolay sömürülebilmekte, güvenebilecekleri ve sevildiklerini hissedebilecekleri birinin varlığına duydukları ihtiyacı karşıladıkları duygusuna kapılmaktadırlar.

Katılımcıların görüşmelerde çalışma koşullarına yönelik yorumları ve araştırmacıların değerlendirmeleri aşağıda verilmiştir:

Katılımcı-7 “Günümüzün neredeyse yarısını kuaförlerde harcıyoruz. Çünkü eğlence mekanına gelen müşteriler karşılarında güzel, bakımlı ve erotik giyimli kadın görmek amacıyla geliyor. Zaten mekân sahibi de vücut ve saç bakımı yapmamız için, dekolte giyinmemiz için yüklü ücretler ödüyor.”

Konsomatris kadınların güzellikleri ve cazibelerine rağmen, modern eğlencenin vitrini olan güzelliklerini nasıl oluşturdukları ve bunun için ödedikleri bedeller arka planda kalmaktadır. İmaja verilen önem, beden aracılığıyla tüketimi körüklemektedir. Tüketimin beden üzerinden gerçekleşmesinin sebebi, bireylerin dış görünüşleri konusundaki duyarlılıklarının bir şekilde arttırılmasıyla oluşturulan dışavurumsal hayat tarzından kaynaklanmaktadır (Featherstone, 1991, s.

179). Günümüzde piyasa değeri açısından cinsellik, güzellik, incelik ve yaşlanma söz konusu olduğunda, kadın bedeninin tüketim malzemesi olarak yerinin ve öneminin daha önde olduğu ifade edilmektedir (Demez, 2012, s. 516). Çünkü özellikle kadın bedenine ilişkin modern beden anlayışı ile tüketim kültürünün beden anlayışı çoğunlukla paralel bir bağlamda örtüşmektedir (Bilgin, 2015, s. 312). Modern dünyanın güzellik/bakım maskesi altında sunduğu bu kadınlık deneyimlerinin erkekleri nasıl şekillendirdiği de incelenmelidir.

Katılımcı-3 *“Eğlenen insanlara hizmet edenlerin çalışma saatlerinin uzunluğunu ve zorluklarını herkes göz ardı eder. İyi ve saygılı ancak yoksullara gösterilen özen ile kaba ve saygısız zenginlere gösterilen özen arasında çok fark olur. Eğlence mekânlarında taşradan/köyden gelen müşteriyle şehirde yaşayana bile farklı davranılır.”*

Eğlence sektöründe yaşanan zıtlıkları konsomatris kadınlar farklı şekilde tanımlamaktadırlar. Kadınlar *“eğlence-sıkıntı, paralı-yoksul, kentli-köylü”* gibi zıt özellikler arasına sıkışan ve bu dar alanda kendini var etmeye çalışan kimlikler olarak değerlendirilebilir.

Katılımcı-18 *“Görüştiğim erkeklerin çoğu için caminin yeri ayrı, meyhanenin yeri ayrıdır. Erkekler dindar ve mutaassıp hallerini ezandan sonra dükkânında, evinde ya da kahvelerde bırakıp geceye yelken açarlar. Üçkağıtçı bir dindar olmaksızın dürüst bir ayyaş olmak iyidir, yeter ki niyet salih olsun diye konuşurlar. Kul hakkı yemedikten sonra kimseye değil Allah’a hesap verdiklerine inanırlar.”*

Konsomatris yorumlarına göre müşteriler erkekliği verili ve değişmez değil; tarihe, döneme ve duruma göre değişebilen ve toplumsal olarak kurgulanan kimlikler bütünü olarak ele almaktadırlar. Toplumsal cinsiyet ve erkeklerin sosyal statüsü, dindarlığı, sınıfsal konumu veya ailevi dinamikleri açısından bakıldığında, erkeklerin kimliklerini gece hayatında yeniden kurgulama ve sürdürme biçimleri şeklinde değerlendirilebilir. Muhafazakâr ailelerin yoğun yaşadığı bir şehir olarak değerlendirilen Konya’yı (Akın, Aydemir ve Nacak, 2013) konsomatrislerin, eğlence sektöründen hizmet alan erkekleri nasıl şekillendirdiği ve taşraya nasıl dinamizm kattığı bu saha araştırmasındaki örneklerle daha net tanımlanmaktadır.

Katılımcı-13 *“Ekmek bulsak yanına birkaç lokma bile katık bulamazdık. Annem de ölünce günlerce aç yattık. Eski yoksul hayatımda sahip olamadığım ekonomik özgürlüğe şimdi sahip oldum.”*

Katılımcı-4 *“Çocukken de genç kızken de çok zorluklar yaşadım. Her gün babam öldüresiye dayak atardı. Kendimi önceki hayatıma kıyasla şimdi daha kıymetli hissediyorum.”*

Görüldüğü gibi ekonomik özgürlük ve kıymet görme üzerinden kurulan kadınlık pratikleri, günün birinde terk etmek için girdikleri bu sektörde hapsolmalarına da neden olmaktadır.

Katılımcı-2 *“Daha on beş yaşındayken âşık olduğum adam beni bu işe girmem için zorladı. Kırgınlığımı sarhoş olarak unutmak istedim ama eğer sarhoş olursak bu işi sürdüremeyiz. Bu yüzden bazen müşterinin yanında alkol alırız ama az sonra boğazımıza parmak sokup bunu çıkartarak sarhoş olmamak için çabalarız.”*

Konsomatris kadınların sarhoş olmak, “belalı” olarak nitelendirilen kavgacı müşterilerin olumsuz tutumlarını yumuşatmak ya da müşteriye karşı bir duygusal bağ hissetmek gibi hayatlarını ve yaptıkları işin devamlılığını riske sokan durumlar bulunmaktadır (Saydam, 2009). Bu gibi durumlar konsomatris tanımı gereği olan cinsel birliktelikle sonuçlanmayan sohbetleri riske sokmaktadır. Konsomatrisler için sarhoş olmak veya bir müşteriyle duygusal etkileşime girmek, kadınların güzellikleri, sohbet yetenekleri ve erotik bedenleriyle özenle işlediği savaşı kaybetmek anlamına gelmektedir. Kadınların bunlara çözüm olarak geliştirdiği temel yollardan biri ısmarlanan içkileri hızlıca içip boğazına parmak atarak çıkarmak; diğeri de masadaki adama aşık olmamak için daha önce yaşadığı acıları sürekli canlı tutmak olmaktadır.

Katılımcı-21 *“Bizim çalıştığımız yer her zaman gürültülüdür. Aynı anda benimle muhabbet edebilmek için iki müşteri birbiriyle kıyasıya kavgaya ederken bile yüksek sesli müzik susmaz.”*

Katılımcı görüşlerine dayanarak eğlence kültürünün, erkekliğin yarış alanı olarak hizmet ettiği söylenebilir. Sohbet ve muhabbetin hüküm sürdüğü meyhane hayatı, kadınların eşlik ettiği yüksek sesli müzik ve yarış mekânları haline gelmektedir.

Katılımcı-19 *“Ben 17 yaşında kaçarak evlendim, resmî nikâh yoktu. Ailem kendi isteğimle evlendiğim için benimle hiç ilgilenmedi. İlk bir yıl içinde borçlardan dolayı eşim dediğim adam beni arkadaşlarıyla*

cinsel ilişkiye zorladı. Kabul etmedim, dayakla ve zorlayarak konsomatris işini yapmaya zorladı. Hâlâ işyeri patronundan bana verilecek parayı alıyor.”

Kadınların bazıları kendilerini ilk defa eğlence sektörüne sunan kişilerin nikâhlı-imam nikâhlı eş ya da sevip güvendikleri erkekler olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda kadınların en güvenilir buldukları kişiler tarafından eğlence sektörüne itilmiş oldukları söylenebilir. Kadınlar, sahipsizlik ve aidiyetsizlik duygularını azaltmak, patronundan uğradığı haksızlık ya da müşterilerden gelebilecek tehlikelere karşı “dost” dedikleri kişiye karşı, kendilerini güvende hissetmelerine neden olacak roller biçmektedirler ancak yine de kazançlarını sömüren, patronlardan aldıkları yüklü miktardaki paralarla kendilerinin artık para getiremez duruma gelene kadar bir borç sarmalına girmelerine neden olduklarının da farkında olduklarını belirtmektedirler.

Katılımcı-6 “özgürlüğümüz kısıtlanır, çünkü dışarda bir yerlerde her an birileri bizi tanyabilir. Çok ender zamanlarda sadece kuaförde bir araya gelir kadın kadına görüşürüz. Patronlarımız bizim bir araya gelmemizi istemezler çünkü birbirimizi kollayıp akıl vereceğimizden korkarlar.”

Kadınların dışarıya çıktıklarında tanınmak, kınanmak, herkese tanıtılmak gibi korkuları vardır. Ayrıca patronlar tarafından kadınların bir araya gelip engellenmekte, kadınları daha da izole bir yaşama hapsedmektedir. Kişilerin hareket özgürlüğünü kısıtlayarak, sosyal çevreden izole etmek ve bu yolla toplumsal ilişkilerini kısıtlamak da (Wells, 2000) insana karşı yöneltilebilecek şiddet şekillerinden biridir.

Katılımcı-13 “Bu mesleği kendi isteğimle seçtim. Sonuçta bu da bir iş. Her işin zorlukları vardır, bedeli vardır, istediğim zaman işi bırakabilirim.”

Çeşitli zorluklar olmasına rağmen, katılımcıya ekonomik güç sağlayan, geçmişinde ailesinde ve çevresinde hiç değer görmemiş olup şu an yaptığı iş kapsamında övgü alan katılımcılar, yaptıkları işin olumlu yönlerine odaklanmayı tercih etmektedirler. Güvenlikle ilgili riskleri vurgulamalarına rağmen mekân içi çalışmanın mekân dışı çalışmaya göre çok daha güvenli olduğunu ifade etmektedirler. Kadınlara karşı sıklıkla hiçbir bahane olmaksızın, şiddet eylemi işlenebilmektedir (Ünsal, Türk

Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi

Çetinkaya, 2017). Bunun da hayat kadınlarına yöneltilen şiddetin bireysel düzeyde normalleşip, meşrulaştığının göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3: Çalışma grubundakilerin çocukları ile ilgili bilgiler

Özellikler		f	%
Çocuk sayısı	1 çocuk	20	86,9
	2 ve daha fazla	3	13
Çocuğunun cinsiyeti	Kız	11	47,8
	Erkek	12	52,1
Çocuğunun yaşı	0-6 yaş	9	39,1
	7-12 yaş	7	30,4
	12-18 yaş	5	21,7
	19 ve üzeri	2	8,6
Çocuğun kiminle kaldığı	Kendisiyle	5	21,7
	Babasıyla	7	30,4
	Katılımcının annesi/ailesiyle	11	47,8

Katılımcıların %86,9'unun tek çocuğu bulunmaktadır, çocukların %52'si erkektir. Çocukların yaşı incelendiğinde %39,1'i 0-6 yaşında, %30,4'ü 7-12 yaşında, %21,7'si 12-18 yaşında ve %8,6'sı 19 yaş üzerindedir.

Katılımcılara çocuklarına yönelik genel tutumlarının nasıl olduğuna yönelik sorular sorulmuştur. Otoriter tutumla ilgili olarak “*baskı yapma, zorlama, asla izin vermeme*” gibi ifadeler; aşırı hoşgörülü tutumla ilgili “*rahat davranma, istediğini yapma*”, aşırı koruyucu tutumla ilgili “*koruma, üzerine düşme*” gibi ifadeler ve tutarsız tutumla ilgili “*farklı davranma, dengesiz davranma*” gibi ifadeler (Aydoğdu ve Dilekmen, 2016) listelenip veriler kodlanmıştır. Kodlamının ardından frekans ve yüzdelik değerler elde edilerek çocuğun cinsiyetine göre ebeveyn tutumu Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Katılımcıların çocuğunun cinsiyetine göre ebeveyn tutumları

Ebeveyn tutumu*	Çocuğun cinsiyeti	n	%
Otoriter	Kız	4	36,3
	Erkek	5	41,6
Aşırı koruyucu	Kız	9	81,8
	Erkek	10	83,3
Tutarsız	Kız	7	63,6
	Erkek	9	75

Aşırı hoşgörülü	Kız	1	9
	Erkek	5	41,6

*Birden fazla cevap verilmiştir

Katılımcıların %41,6'sı erkek çocuğuna, %36,3'ü kız çocuğuna otoriter davrandıklarını belirtmiştir. %83,3'ü erkek, %81,8'i kız çocuğuna aşırı koruyucu davranıldığını gösteren “üstüne düşme, titizlenme” şeklinde ifade ettikleri tutum içinde olduğunu belirtmektedirler. Katılımcıların %63,6'sı kızlara, %75'i ise erkek çocuklarına kendilerinin veya çocuğunun kaldığı baba veya ailesinde tutarsız davranıldığını belirtmektedir. Katılımcıların %41,6'sı erkek çocuğuna ve sadece %9'u ise kız çocuğuna aşırı hoşgörülü davranıldığını belirtmektedir. Veriler tek tek kodlanıp değerlendirildiğinde ilköğretim mezunu düzeyindeki katılımcıların aşırı koruyucu tutumlarının, lise mezunu katılımcıların aşırı koruyucu tutumlarına göre daha fazla olduğu bulunmuştur. Katılımcıların ebeveynlik tutumlarının çocuğunun cinsiyetine göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Buna göre, katılımcıların öğrenim durumlarının aşırı koruyucu tutumları üzerinde etkili bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Katılımcıların yaşlarına göre çocuklarına yönelik genel tutumlarının nasıl olduğuna ilişkin görüşmeler yapılmıştır. Çalışma grubunda 7 kadın 24 ve daha küçük yaşta, 6 kadın 25-29 yaşında, 5 kadın 30-34 yaş arasında ve 5 kadın da 35 yaşından büyüktür. Bu kadınların çocuklarının yaş grupları dikkate alınarak sıklıkla uyguladıkları ebeveyn tutumları sorulmuş ve verilen cevaplar tek tek çocuklarının yaş gruplarıyla ilişkilendirilmiştir. Veriler kodlanıp frekans ve yüzdelik değerler elde edilerek çocuğun yaşına göre ebeveyn tutumu Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Katılımcıların yaşlarına göre çocuklarına yönelik genel tutumları

Katılımcının Yaşı	n	Ebeveyn Tutumu	Çocuğunun Yaşı	n	%
24 ve daha küçük	7	Otoriter	0-6 yaş	6	85,7
25-29 yaş	6		7-12 yaş	5	83,3
30-34 yaş	5		12-18 yaş	3	60
35 ve daha büyük	5		19 ve üzeri	3	60
24 ve daha küçük	7	Aşırı koruyucu	0-6 yaş	7	100
25-29 yaş	6		7-12 yaş	6	100
30-34 yaş	5		12-18 yaş	5	100
35 ve daha büyük	5		19 ve üzeri	5	100

Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi

24 ve daha küçük	7	Aşırı hoşgörülü	0-6 yaş	2	28,5
25-29 yaş	6		7-12 yaş	2	33,3
30-34 yaş	5		12-18 yaş	1	20
35 ve daha büyük	5		19 ve üzeri	1	20

Katılımcıların tamamı, çocuklarının yaşı kaç olursa olsun aşırı koruyucu davrandıklarını belirtmektedirler. 29 yaştan küçük katılımcılar çocuklarına aşırı koruyucu davranışlarının yanı sıra aynı zamanda otoriter de davrandıklarını belirtmektedir. Katılımcıların yaşı büyüdükçe hoşgörülü davranışları artmaktadır.

Eğlence sektöründe çalışan kadınlar, sağlıksız koşullarda yaşayarak sözel ve fiziksel şiddete maruz kalmakta, cinsel saldırıya uğramakta, can güvenliklerinin bile olmadığı ortamda hem yaşamak hem de çalışmak zorunda bırakılmaktadırlar (Ünsal ve Türk Çetinkaya, 2017). Efe Sevim vd (2004), Türkiye’de hayatını cinsel aktivitelerle kazanan kadınların ailelerinin özelliklerine ilişkin yaptığı çalışmada evden ayrılma yaşının ortalama %15.8 olduğunu; %42 oranında kadının çocukluk yıllarında fiziksel şiddetle karşılaştıklarını belirtmiştir. Ayrıca eğlence ve fuhuş sektöründe çalışan kadınların %48'inin çocukluk döneminde fiziksel şiddetle cezalandırıldığını, %34'ünün azarlandığını, %16'sının haklarının kısıtlandığını, %2'sinin ise tokat atma şeklinde terbiye edildiğini belirtmişlerdir.

Aşırı koruma ya da baskı ve çocuğun kendi tercihlerini uygulamasına fırsat verilmemesi çocuğun deneyim eksikliği yaşamasına neden olmakta, farklı alanlardaki becerilerin zamanında gelişmesini engellemektedir (Yalçın, 2010). Bu çalışma kapsamında katılımcıların %47,8'i iş ve sosyal hayatlarından hiç memnun olmadıklarını belirtmektedir. Çocuklarına aşırı koruyucu ve otoriter davranmalarının temel nedeninin iş koşullarının zorlukları, sosyal izolasyon yaşamaları ve iş ortamına zorunlu nedenlerden dolayı girmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Eğlence sektörü gibi her an şiddete yönelen ortamda olmayıp güvenli ortamda çocuklarını büyüten ebeveyn tutumlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda ebeveynlerin yaşlarına göre tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığına ilişkin sonuçlar bulunmaktadır (Gonzalez vd, 2001; Yalçın, 2010; Aydoğdu ve Dilekmen 2016). Bornstein ve Zlotnik (2008) eğitim düzeyleri düşük olan ebeveynlerin otoriter ve tutarsız tutumlara sahip olduklarını belirlemişlerdir.

Eğlence sektöründe çalışanların aile yaşantılarında çocuğun yüksek yararı en önemli konulardan biri olmalıdır. Çocuğun yüksek yararı ilkesi çocuk hukukunun en temel ilkesidir. Bu ilke esas olarak 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer almaktadır. Sözleşmeye göre bir çocuğun gelişmesi onun yalnızca yetişkinlik dönemine hazırlanması anlamına gelmemektedir. Bu aynı zamanda çocuğun içinde bulunduğu dönemi en elverişli koşullarda yaşaması anlamına gelir. Eğlence sektöründe çalışanların çocuklarının gelişmesinde ve yaşantılarında bu önemli temel konuya her anne babanın dikkat etmesi beklenir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde devlet, çocuğun gelişimi için mümkün olan azami çabayı gösterir ifadelerine yer verilmektedir. Her çocuğun kişiliğinin, becerilerinin, zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi hakkı vardır. Ailesi eğlence sektöründe çalışan çocukların kayıp nesil mi oldukları yoksa zor şartlarda gelişimlerini sürdürmelerinden kaynaklanan psikolojik dayanıklılığı yüksek düzeyde bireyler olup olmadıkları konusunun, çocuk haklarına ilişkin sözleşmelerde yeri önemlidir (Polat ve Gezer, 2007; United Nation, 2018).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada eğlence sektöründe konsomatris olarak çalışan kadınların durumları araştırma bulguları ışığında analiz edilmeye çalışılmıştır. Eğlence sektöründe sermaye olarak görülen kadınlar ekonomik, duygusal ve cinsel açılardan çok boyutlu bir sömürü ağı içinde çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Kadını erkek karşısında seçeneksiz ve çaresiz bırakan erken yaşta itibaren zor koşullarda çalıştırılması, eğitim olanaklarından yoksun kalma, kendine güvenebileceği ve başka bir iş yapma stratejisi geliştirme olanağını ve cesaretini bulamamasının yarattığı toplumsal eşitsizlik mekanizmalarının düzenlenmesi için sivil toplum örgütleri ve yasalar düzenlenmelidir. Konsomatris olarak çalışan kadınların çalışma koşullarının iyileştirilmesi, kadının cinsel bir nesne olarak algılanmasını değiştirmeyeceği gibi kadının kullanılabilir bir nesne olduğuna ilişkin örtük bir toplumsal kabulü de beraberinde getirecektir.

Ailelerin iç dinamiklerinin düzenlenmesi, özellikle kız çocuklarına aidiyet duygusunun verilmesi, ekonomik çıkar düşünerek

kandıran kişilerden uzak durması konusunda genç kızların eğitilmesi gerekmektedir. Eğlence sektöründe çalışan kadınların çalışma koşullarının iyileştirilmesi, şiddetten korunmaları, hayatlarını tehdit eden sağlık sorunları konusunda bilinçlendirilmeleri ve ailelerinin psikolojik durumlarının desteklenmesi konularında geniş tabanlı araştırmalar gerçekleştirilmelidir. Ayrıca eğlence sektöründe talep eden taraf olarak erkeklerin eğlence sektörüne bakış açıları ve görüşlerinin yer aldığı araştırmalara da yer verilmelidir.

Kaynakça

- AÇIKALIN, N. “Fuhuş Pazarında Sermaye Olmak: Mersin Örneği”, *Çalışma ve Toplum*, S. 3 (2013b), s. 243-282.
- AÇIKALIN, N. “Toplumda Fahişelik Kurumunun Vazgeçilmezliği Üzerine Mitler: Mersin Örneği”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1/4 (2008a), s. 12-35.
- AKIN, M. H-M. A. Aydemir- İ. Nacak, “Konya'nın Muhafazakarlık Algısı Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma”, *Muhafazakar Düşünce*, S. 36 (2013) s. 145-167.
- ATAMBAY, M., bk. DALDAL, N.
- AYDEMİR, M. A., bk. AKIN, M. H.
- AYDOĞDU, F.-M. Dilekmen, “Ebeveyn Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11/2 (2016), s. 569-585.
- BATI, U., “Hayatın Arka Sokakları: Seks İşçilerine Karşı Toplumsal Şiddet” *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10/2 (2008), s. 200-230.
- BİLGİN, R. “Tüketim Kültüründe Kadın Bedeninin Cinsel Kurgu Olarak Konumlandırılması ve Sunumu”, *The Journal of Academic Social Science Studies-JASSS*, S. 36 (2015), s. 309-329.
- BRONSTEİN, M.H.-D. Zlotnik, “Parenting styles and their effects”. M.M. Haith&J.B.Benson (ed.), *Infant and Early Childhood Development*, (2008), pp. 496-509.
- CAMPO D.- B. Ryan, “The Intertainment Zone: Unplanned Nightlife and the Revitalization of the American Downtown”, *Journal of Urban Design*, 13/3 (2008), ss. 291-315.
- ÇELİK, H., “Fahişelikten Seks İşçiliğine: Örgütlenme Deneyimi ve Güncel Tartışmalar”, *Tekhne*, S. 13 (2015), s. 1-29.

- DALDAL, N.- Ü. Karaman-M. Atambay, “Malatya’da Konsomatris Olarak Çalışan Kadınlarda Trichomonas Vaginalis İnsidansı”, *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 9/1 (2002), s. 21-24.
- DEMEZ, G. “Medyada Yeni Sağlık Anlayışları Ve Kadın Bedeninin Temsili”, *Uluslararası İnsanbilimleri Dergisi*, 9/1 (2012), s. 512-532.
- DİLEKMEN, M., bk. AYDOĞDU, F.
- DURMAZ, N. “Eğlence Sektöründe Çalışma Koşulları Ve Ayrımcılık: Çingeneler Örneği” *Çalışma ve Toplum*, 1 (2015), s. 259-292.
- EFE SEVİM, M.-S. Y. Özden- İ. L. Yargıç, “Hayatını Cinsel Akt İle Kazanan Kadınların Aile Özellikleri”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5/1 (2004), s. 5-11.
- FEATHERSTONE, M. “The Body in Consumer Culture, The Body: Social Process and Cultural Theory”, (ed.) Mike Featherstone, Mike Hepworth, Bryan S. Turner, London 1991, Sage Publications, pp. 170-196.
- GEZER, T, bk. POLAT, O.
- GONZALEZ, A.- G. Greenwood- J. WenHsu, “Undergraduate Students' Goal Orientations and Their Relationship to Perceived Parenting Styles”, *Collages Student Journal*, 35 (2001), pp. 182-193.
- GREENWOOD, G, bk. GONZALES, A.
- GÜLÇÜR, L.- P. İlkaracan, “The Natasha” Experience: Migrant Sex Workers from the Former Soviet Union and Eastern Europe in Turkey”, *Women’s Studies International Forum*, 25/4 (2002), s. 411-421.
- İLKARACAN, P, bk. GÜLÇÜR, L.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. “Günümüzde İnsan ve İnsanlar”, Evrim Yayınevi, (11. Baskı), İstanbul 2008.
- KARAMAN, Ü., bk. DALDAL, N.
- KARASAR, N., *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 3A Araştırma ve Eğitim Danışmanlık Ltd, (5. Baskı), Ankara 1994.
- NACAĞ, İ., bk. AKIN, M. H.
- NİROULA, G. “Women Vulnerability in İnformal Entertainment Sectors İn Kathmandu: A Human Rights Perspectives”, *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 6/1 (2017), pp. 23-46, doi: 10.17583/rimcis.2017.1928.
- ÖZDEN, S. Y., bk. EFE SEVİM, M.

Eğlence Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Koşullarının İncelenmesi

- Polat, O.-T. Gezer, *Sosyal İçerme ve Çocukların Katılım Hakkı*, Kaynak Kitap Dizisi, İstanbul 2007.
- PRICHARD, J. “The Sex Work Debate”, *International Socialism*, 127 (2010), ss. 125-170.
- RYAN, B., bk. COMPO, D.
- SAYDAM, G. “İnsan Ticaretinin KKTC’deki Boyutu”, (Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Yönetimi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Lefkoşa 2009.
- ÜNSAL, Gül ve Duygu Türk Çetinkaya, “Genelev Kadınlarının Psikososyal İyi Oluşlarının Belirlenmesi”, *Journal of Academic Research in Nursing (JAREN)*, III/1 (2017), s. 22-29.
- WELLS, J., *Kadın Gözüyle Batı Avrupa’da Fahişeliğin Tarihi*, (çev. Nesrin Arman), Pencere Yayınları, İstanbul 2000.
- WENHSU, J, bk. GONZALES, A.
- YALÇIN, H., *Çocuk Gelişimi*, Nobel Yayınları, Ankara 2010.
- YARGIÇ, İ. L., bk. EFE SEVİM, M.
- ZENGİN, A., *İktidarın Mahremiyeti*, Metis Yayıncılık, Ankara 2016.
- ZLOTNİK, D, bk. BRONSTEİN, M. H.

İnternet Kaynakları

- United Nations, Turkey’s Child Right Report, (2018). Erişim tarihi: 05.18.2019, <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/sessions.htm>
- Ünsal, G., Türk Çetinkaya, D. “Genelev Kadınlarının Psikososyal İyi Oluşlarının Belirlenmesi”, *G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN*, 3/1 (2017), s. 22-29. https://www.journalagent.com/jaren/pdfs/JAREN_3_1_22_29.pdf